

SUGESTIE DOTYCZĄCE ROZPOWSZECHNIANIA I PODTRZYMYWANIA EFEKTÓW

Authors:

Hana Čiháková (NÚOV, Prague, Czech Republic)

Teresa Hemar (Directrice du CIBC Artois Ternois)

John Konrad (Great Britain)

Grazyna Krol (GCE Gliwice, Poland)

Francis Mudge (UEA, Great Britain)

Zuzana Nováková (Regional Chamber Of Commerce of Moravian-Silesian Region)

Mario Stretti (NÚOV, Prague, Czech Republic)

Barbara Zamorski (UEA, Great Britain)

SPIS TREŚCI

1. ZARYS PROJEKTU	1
1.1 CELE PROJEKTU	2
1.2 GRUPA DOCELOWA.....	2
1.3 DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU.....	2
1.4 TEST PILOTAŻOWY.....	2
2. INFORMACJE NA TEMAT REGIONÓW GDZIE PRZEPROWADZONO TEST PILOTAŻOWY	3
2.1. REGION ŚLĄSKO-MORAWSKI.....	3
2.2. REGION NITRA	4
2.3. REGION GÓRNEGO ŚLĄSKA	5
3. WDRAŻANIE SYSTEMU KSZTAŁCENIA PRZEZ CAŁE ŻYCIE W REPUBLICIE CZESKIEJ, POLSCE I SŁOWACJI	5
3.1 WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROJEKTU EPANIL W REPUBLICIE CZESKIEJ.....	6
3.2 WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROJEKTU EPANIL W REPUBLICIE SŁOWACKIEJ	9
3.3 WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROJEKTU EPANIL W POLSCE	10
3.4 WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROJEKTU EPANIL W “STARYCH” KRAJACH CZŁONKOWSKICH.....	13
4. KONKLUZJA	13
5. LISTA INSTYTUCJI, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL	14
5.1 REPUBLIKA CZESKA – CZŁONKOWIE REGIONALNEJ SIECI	14
5.2 REPUBLIKA CZESKA – LISTA SZKÓŁ, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL W RAMACH PROJEKTU UNIV	14
5.3 LISTA ORGANIZACJI, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL W REPUBLICIE CZESKIEJ	17
5.4 REPUBLIKA SŁOWACKA – CZŁONKOWIE SIECI REGIONALNEJ.....	24
5.5 LISTA ORGANIZACJI, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL W SŁOWACJI.....	25
5.6 POLSKA – CZŁONKOWIE SIECI REGIONALNEJ.....	25
5.7 LISTA INSTYTUCJI, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL W POLSCE	26
ADRES	26

1. ZARYS PROJEKTU

W wielu krajach europejskich dostęp osób dorosłych, zwłaszcza tych, które mają niższe kwalifikacje lub nie posiadają żadnych kwalifikacji, do formalnego kształcenia i szkolenia i/lub certyfikacji jest w dalszym ciągu zbyt skomplikowany. Obecnie dorośli muszą zwykle kończyć całe programy studiów, prowadzące do uzyskania formalnych certyfikatów, nawet w przypadkach, gdy posiadają wystarczające dowody niedawno ukończonego, stosownego kształcenia pozaszkolnego i/lub nieformalnego. Zatem konieczne jest rozszerzenie możliwości edukacji dorosłych przez opracowanie nowych i bardziej odpowiednich sposobów dostępu do formalnego kształcenia i/lub certyfikacji, zwłaszcza w różnych dziedzinach nauczania i szkolenia zawodowego na poziomie szkoły średniej oraz nie uniwersyteckiego wyższego kształcenia technicznego.

Jednym z głównych problemów, przed którymi stanie Europa w ciągu najbliższej dekady to kwestia starzejącej się populacji. W kolejnych latach pojawi się ogromna fala emerytów, a rynek pracy doświadczy braku odpowiednio wykwalifikowanej siły roboczej. Jeżeli nie podejmiemy się teraz kroków w celu rozwiązania problemu, podaż wiedzy, umiejętności i kompetencji na rynku pracy ograniczy wzrost gospodarczy. **Swobodny przepływ ludzi i siły roboczej w obrębie Europy i na całym świecie** to tylko jeden element działań, jakie należy podjąć. **Drugi element to rozwój ustawicznego kształcenia**, z uznaniem pozaszkolnej i nieformalnej nauki dla celów uzyskania kwalifikacji i maksymalne otwarcie dostępu do edukacji i ustawicznego szkolenia dla wszystkich. Wielu osobom, które są ekonomicznie bierne lub bezrobotne brakuje wystarczającego poziomu formalnej edukacji i/lub formalnie uznanych kwalifikacji zawodowych, umożliwiających integrację (reintegrację) na rynku pracy. Zatem należy opracować nowe ścieżki edukacji i szkolenia, aby umożliwić tym grupom docelowym podjęcie dalszego kształcenia prowadzącego do certyfikatów na poziomie szkoły średniej lub wyższej.

W kontekście uzgodnionych celów Edukacji I Szkolenia "Konkretne cele systemów nauczania i szkolenia w przyszłości" (2001) i ostatniego sprawozdania Deklaracji Kopenhaskiej (2002) „Komunikat Maastricht w kwestii przyszłych priorytetów większej współpracy europejskiej w kształceniu i szkoleniu zawodowym” (grudzień 2004), zwiększanie atrakcyjności drogi zawodowej dla pracodawców i osób poszukujących pracy stanowi główny priorytet w procesie zwiększenia uczestnictwa w Nauczaniu i Szkoleniu Zawodowym. Aby osiągnąć Wspólne Cele Nauczania i Szkolenia na rok 2010, każdy kraj będzie musiał otworzyć dostęp do kształcenia i szkolenia oraz zastosować Wspólne Zasady Europejskie w zakresie identyfikacji i uprawomocnienia nauki pozaszkolnej i nieformalnej. Ich wdrażanie stanowiło ważny wkład kształcenia i szkolenia zawodowego do celów strategii lizbońskiej (2000).

1.1 CELE PROJEKTU

Mając na celu zwiększenie dostępu osób dorosłych do dalszego kształcenia, projekt ten skoncentrowany był na **opracowywaniu metod i procesów** identyfikacji i uprawomocnienia nauki pozaszkolnej i nieformalnej w wybranej branży „kucharz” (ISCED 3C) oraz na **teście pilotażowym** w Republice Czeskiej, Polsce i Słowacji. W szczególności, konieczne było **stworzenie struktury dostępu do dalszego kształcenia i szkolenia zawodowego dla dorosłych** w oparciu o Wspólne Zasady Europejskie i europejską listę dotyczącą uprawomocnienia nauki pozaszkolnej i nieformalnej. Projekt wykorzystał doświadczenia „starych” krajów europejskich (Wielka Brytania, Francja i Niemcy) w zakresie teorii oraz praktyki identyfikacji i uprawomocnienia nauki pozaszkolnej i nieformalnej.

1.2 GRUPA DOCELOWA

Docelowa grupa programu to osoby dorosłe, które nie posiadają kwalifikacji lub zdobyły najniższy poziom kwalifikacji, ale mają doświadczenie zawodowe (nabyte w formie płatnego zatrudnienia lub w pracy ochotniczej). Tym niezatrudnionym i poszkodowanym osobom zagrożonym bezrobociem projekt dał możliwość dostępu do dalszej edukacji i szkolenia przez uprawomocnienie ich doświadczenia nabytego w miejscu pracy i/lub życiu codziennym.

1.3 DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU

Główne działania projektu stanowiła wymiana informacji pomiędzy krajami posiadającymi doświadczenie w dziedzinie identyfikacji i uprawomocnienia nauki pozaszkolnej i nieformalnej a krajami nie posiadającymi takich doświadczeń, ustanawianie i wspieranie sieci regionalnych partnerów w Republice Czeskiej, Polsce i Słowacji, opracowywanie odpowiednich metod i narzędzi identyfikacji i uprawomocnienia nauki pozaszkolnej i nieformalnej dla wybranej branży „kucharza” (ISCED 3C) w ramach Wspólnych Europejskich Zasad, działalność informacyjna na rzecz członków krajowych regionalnych sieci partnerskich, opracowywanie kursu szkoleniowego dla przewodników i ewaluatorów (osób oceniających), a także test pilotażowy kursu szkoleniowego oraz metod i narzędzi identyfikacji i uprawomocnienia nauki pozaszkolnej i nieformalnej.

1.4 TEST PILOTAŻOWY

Pilotażowy test wyników projektu odbył się w przyległych regionach Republiki Czeskiej (Region Śląsko-Morawski), Polsce (Górny Śląsk) i Słowacji (Region Nitra), gdzie występuje wysokie bezrobocie z uwagi na proces transformacji gospodarczej. W zamierzeniu projekt ten miał stanowić element innowacyjnego podejścia, mającego na celu regenerację tych obszarów.

2. INFORMACJE NA TEMAT REGIONÓW GDZIE PRZEPROWADZONO TEST PILOTAŻOWY

2.1. REGION ŚLĄSKO-MORAWSKI

Region Śląsko-Morawski, usytuowany w północno-wschodniej części historycznego okręgu Moraw i na większości obszaru czeskiej części historycznego regionu Śląska. Region graniczy z Regionem Ołomuckim (na zachód), Regionem Žlin (na południe). Graniczy również z dwoma innymi krajami – Polską na północy i Słowacją na wschodzie.

Jest to bardzo uprzemysłowiony region, który w czasach komunistycznych nazywany był “Stalowym Sercem Kraju” ze względu na przewagę przemysłu ciężkiego, zwłaszcza hutnictwa. Od czasu upadku komunizmu przemysł ten podupada, a region cierpi na wysokie bezrobocie. Jest jednak kilka obszarów górzystych, w których krajobraz zachował swój naturalny charakter. Region Śląsko-Morawski obejmuje następujące okręgi: Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava and Ostrava-město. Od XIX wieku region ten należał do najważniejszych obszarów przemysłowych Europy Środkowej. Jednak struktura gospodarki regionu powoduje obecnie wiele problemów związanych z jego

restrukturyzacją, jak również kwestiami społecznymi wynikającymi ze wzrostu bezrobocia na skutek spowolnienia w górnictwie węgla i przemyśle ciężkim.

Jeżeli chodzi o ludność, podstawową cechą charakterystyczną obecnej sytuacji nie tylko w Regionie Śląsko-Morawskim, ale również w całej Republice Czeskiej jest bardzo niski wskaźnik urodzeń. Zatem populacja ciągle się starzeje i – co jest alarmujące – powoli wymiera. W ciągu ostatnich dwóch lat pojawiły się sygnały wskazujące na zmianę trendu: ostatnia silna grupa wiekowa populacji z drugiej połowy 20 wieku jest w wieku reprodukcyjnym; wskaźnik urodzeń wzrósł nieznacznie, jednak ogólnie liczba ludności w Regionie nadal spada.

Przemysłowa struktura Regionu Śląsko-Morawskiego powoduje obecnie wiele problemów związanych głównie z wysoką stopą bezrobocia. Stosunkowo najlepsza sytuacja panuje w Dzielnicach Opava i Nový Jičín, natomiast po przeciwnej stronie skali (w porównaniu zarówno z Regionem jak i całą Republiką Czeską) znajdują się Dzielnice Bruntál, Ostrava i Karviná, które zajmują jedno z ostatnich miejsc wśród okręgów Republiki Czeskiej. Trudny problem stanowi udział długoletnich bezrobotnych (przez ponad 12 miesięcy) w ogólnej liczbie bezrobotnych w Regionie, która znacznie przewyższa średnią krajową.

Rozdział zarobków w różnych gałęziach przemysłu jest podobny do tego, który obserwuje się w innych Regionach Republiki Czeskiej, najwyższe zarobki wypłacane są w pośrednictwie finansowym, a najniższe w hotelach i restauracjach oraz rolnictwie, myślistwie i leśnictwie (<http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/tab/C300421FD6>).

2.2. REGION NITRA

Ten region o najdłuższej historii usytuowany jest w południowo-zachodniej Słowacji, głównie we wschodniej części Niziny Dunaju. Region Nitra rozciąga się po obu stronach dolnego biegu rzeki Nitra. Miasto Nitra stanowi również centrum całego regionu. Region – najcieplejszy w Słowacji – osiąga wysoką produkcję pszenicy, żyta i warzyw.

Do czasu Aksamitnej Rewolucji w 1989 r. Region Nitra należał do najważniejszych regionów rolniczych Słowacji; ustanowiono wiele ważnych gałęzi przemysłu w celu wykorzystania produkcji rolnej, takich jak mleczarstwo i wyrób sera, browarnictwo, przetwórstwo mięsa, rafineria cukru itd. Wiele miejscowych instytucji edukacyjnych zapewniało konieczny dla tych branż przemysłu przeszkolony personel. Obecnie Region Nitra jest najmniej zurbanizowanym regionem Słowacji, pomimo posiadania trzeciej pod względem wielkości liczby ludności (http://www.statistics.sk/webdata/ks/reg_udaje_eng/vseobchar99.htm).

Wraz z falą prywatyzacji, która przyszła po Aksamitnej Rewolucji, kiedy wiele fabryk zostało przejętych przez firmy i inwestorów z Unii Europejskiej (15), większość gałęzi przemysłu przeszła w fazę “racjonalizacji”, zmniejszenia lub zakończenia produkcji. Tym niemniej Region Nitra pozostaje najważniejszym regionem rolniczym Słowacji, z 30.3% całej sprzedaży rolnej kraju w 2004 r.

http://www.statistics.sk/webdata/ks/reg_udaje_eng/vseobchar99.htm), podczas gdy przemysł w tym samym roku stanowił jedynie 6.5 % krajowego obrotu (http://www.statistics.sk/webdata/ks/reg_udaje_eng/trzbyzpriemcin.htm).

Dzisiaj większość fabryk jest albo zamknięta albo działa znacznie poniżej możliwości produkcyjnych. Stopa bezrobocia w regionie w r. 2004 wynosiła 20.3% (http://www.statistics.sk/webdata/ks/reg_udaje_eng/nezamesst.htm), przy czym średnie powyższe wskaźniki dla absolwentów lub osób wcześniej zatrudnionych w przemyśle były podobne w całym kraju. Miejskowa gospodarka jest obecnie w dużym stopniu uzależniona od zapewniającego zatrudnienie sektora szkolnictwa. W Nitrze działają dwa uniwersytety: Słowacki Uniwersytet Rolniczy (www.uniag.sk/english/english.htm) i Konstantyński Uniwersytet Filozoficzny (www.ukf.sk/eng).

2. 3. REGION GÓRNEGO ŚLĄSKA

Region Górnośląski usytuowany jest w południowo-wschodniej części Śląska, historycznego okręgu i krainy geograficznej Polski i Republiki Czeskiej (Region Śląsko-Morawski). Region usytuowany jest na Wyżynie Śląskiej pomiędzy górnym biegiem rzeki Odry a górnym biegiem Wisły. Największe miasto to Katowice, stolica Województwa Śląskiego.

Obecnie liczba ludności Przemysłowego Rejonu Górnego Śląska wynosi 3,487,000 przy czym 2,8 mln obejmuje miejską aglomerację Katowic (*Górnośląski Okręg Przemysłowy, GOP*), a 0.7 mln to większy obszar Rybnika, rejon metropolii znany jako *Rybnicki Okręg Węglowy, ROW*.

Bogactwo Górnego Śląska w postaci złóż węgla kamiennego sprawiło, że obszar ten stał się silnie uprzemysłowiony. Górnośląski Okręg Przemysłowy to największa i najważniejsza koncentracja przemysłu w Polsce. Podstawowe bogactwo stanowi węgiel kamienny, który wydobywany jest w 50 kopalniach; inne ważne gałęzie przemysłu to hutnictwo żelaza i stali (huta „Katowice” jest największa w Polsce) i metalurgia metali nieżelaznych, energetyka, przemysł chemiczny, samochodowy, elektromaszynowy, metalowy i wiele innych. Około 1 000 000 osób pracuje w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym, a liczba mieszkańców wynosi 2 500 000.

Przy tak dużej koncentracji ludności, miasta przechodzą jedno w drugie, tworząc olbrzymi kompleks zwany aglomeracją miejską. Cały region otoczony jest szerokim pasem lasów, który niejako niweluje szkodliwy wpływ przemysłu na środowisko.

Największym miastem Okręgu Górnośląskiego są Katowice, centrum przemysłowe, naukowe i kulturalne.

3. WDRAŻANIE SYSTEMU KSZTAŁCENIA PRZEZ CAŁE ŻYCIE W REPUBLICIE CZESKIEJ, POLSCE I SŁOWACJI

Wcielenie koncepcji kształcenia ustawicznego wymaga systemu wspierania i ustalenia celów i wyników procesu nauczania oraz profesjonalnego przygotowania

w ramach różnych modułów i programów edukacyjnych. Należy to zrobić przez opracowanie różnych dróg nauczania i zapewnienie równości dostępu do kształcenia dla wszystkich obywateli.

Punkty te można uznać za ważny wynik projektu EPANIL, jako że zapewnienie jakości procesu identyfikacji i uprawomocnienia nauki pozaszkolnej i nieformalnej oraz przestrzeganie Wspólnych Zasad Europejskich konieczne jest do przeszkolenia i wykształcenia doradców i ewaluatorów (osób oceniających), zapewnienia dostępności tego systemu, opracowania jednolitych standardów oceny i zaangażowania w cały proces partnerów społecznych (pracodawców).

Projekt EPANIL został przedłożony w czasie, kiedy prawne warunki zasadnicze do ustanowienia systemu uznawania nie były jeszcze przygotowane w Republice Czeskiej, Polsce ani Słowacji; ostatnia Ustawa w zakresie weryfikacji i uznawania wyników dalszego nauczania i kolejnych zmian w stosownych Ustawach nie była nawet przygotowana. Zatem projekt miał jedynie status eksperymentu i ze względu na brak struktury prawnej system uznawania nie mógł być zatwierdzony.

W Republice Czeskiej przygotowywana jest obecnie reforma w zakresie programu nauczania, która obejmuje również nauczanie ustawiczne, opracowywana jest Krajowa Struktura Kwalifikacji, a Ustawa dotycząca wyników dalszej nauki wejdzie w życie w sierpniu 2007 r. Wyniki projektu EPANIL zostały wykorzystane zarówno do opracowania standardów jak i projektu UNIV. W ramach projektu UNIV (Uznanie wyników kształcenia nieformalnego i pozaszkolnego przez sieci szkół, świadczące usługi w zakresie edukacji dorosłych), zostanie przeprowadzony test pilotażowy systemu uznawania na większą skalę.

3.1 WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROJEKTU EPANIL W REPUBLICIE CZESKIEJ

Grupę docelową projektu EPANIL stanowiły dorosłe osoby, które nie posiadają kwalifikacji lub zdobyły najniższy poziom kwalifikacji, ale mają doświadczenie zawodowe, bezrobotni i osoby obciążone dużym ryzykiem bezrobocia, ale posiadające doświadczenie zawodowe w branży kucharza.

Wyniki i doświadczenie Projektu EPANIL są obecnie szeroko wykorzystywane w projekcie UNIV (Uznawanie wyników nauczania nieformalnego i pozaszkolnego przez sieci szkół świadczące usługi w zakresie edukacji dorosłych); <http://www.univ.nuov.cz/>; UNIV to projekt systemu Czeskiego Ministerstwa Edukacji, Młodzieży i Sportu, który rozpoczął się w 2005 r. W ramach tego projektu klienci będą otrzymywać formalny certyfikat w zakresie częściowych lub pełnych kwalifikacji, ponieważ w sierpniu 2007 r. wejdzie w życie Ustawa O Weryfikacji i Uznawaniu Wyników Dalszego Kształcenia (Nr.179/2006Coll.). W myśl tej Ustawy klient otrzyma częściowe kwalifikacje, które można połączyć z pełnymi kwalifikacjami (na warunkach przewidzianych przez prawo). W przypadku gdy system uznawania będzie szeroko stosowany, możemy założyć, że wzrośnie liczba osób z wykształceniem średnim tego poziomu (poziom EQF 4, średnie wykształcenie zawodowe, terminowanie).

W ramach projektu UNIV – patrz <http://www.univ.nuov.cz/> - zostanie ustanowione centrum koordynacyjne i sieci szkół w 6 regionach. Zostaną wykorzystane wyniki projektu KRAJ (Wszechstronny Rozwój Działalności Człowieka, realizowany w ramach Phare 2000 w Regionie Śląsko-Morawskim) i projektu CVLK (Centrum Szkolenia Regionu Liberec, zrealizowane przy finansowej pomocy Ministerstwa Edukacji i Regionu Liberec), ponieważ działają tam już sieci szkół i centra kooperacyjne. Zostaną przeszkoleni pracownicy w 8 regionach, którzy mogą pełnić funkcje doradców i ewaluatorów w systemie uznawania wyników wcześniejszego kształcenia i świadczyć w tej dziedzinie usługi dla społecznie poszkodowanych dorosłych.

Kolejny projekt wykorzystujący wyniki projektu EPANIL to NSK – Krajowa Struktura Kwalifikacji, patrz <http://www.nsk.nuov.cz/>, projekt systemu Czeskiego Ministerstwa Edukacji. W ramach tego projektu tworzy się strukturę Czeskich Krajowych Kwalifikacji – publicznego rejestru wszystkich częściowo i w pełni certyfikowanych kwalifikacji wyróżnianych i uznawanych w Republice Czeskiej. NSK przyjmie krajową strukturę zawodów, administrowaną przez Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych.

Zgodnie z Ustawą Nr 179/2006 Coll, która wchodzi w życie 1 sierpnia 2007 r. – w momencie gdy NSK stanie się dostępnym rejestrem, szeroki ogół będzie miał możliwość uzyskiwania informacji na temat wszystkich częściowych i pełnych kwalifikacji (tytuł i kod każdej kwalifikacji, wyszczególnienie czy kwalifikacja jest pełna i norma oceny każdej kwalifikacji częściowej, jej związek z kwalifikacjami pełnymi i kolejność w stosunku do innych częściowych kwalifikacji oraz odniesienie do zawodów z Krajowej Struktury Zawodów). Ułatwi to orientację w dalszym kształceniu i warunkach uznawania wyników wcześniejszej nauki.

Zakłada się, że przejrzystość systemu kwalifikacji (projekt NSK) i łatwość dostępu do dalszego kształcenia oraz uznawania wyników wcześniejszej nauki (projekt UNIV) mogą przyczynić się do uzyskania kwalifikacji przez osoby, które nie ukończyły szkoły, a Ci, którzy ją ukończyli wcześniej oraz osoby o niskich kwalifikacjach będą mogły podwyższyć swoje kwalifikacje. Należy koniecznie zwrócić uwagę na to, że bezpośrednia sytuacja na rynku pracy w zakresie motywacji ma kardynalne znaczenie dla potrzeby nabywania, uzupełniania, modyfikowania, podwyższania lub zmiany swoich kwalifikacji.

Wyniki projektu EPANIL będą również wykorzystywane w Rejonie Śląsko-Morawskim w procesie przygotowywania i realizacji Regionalnego Programu Zatrudnienia pod nazwą “Nauka w Regionie Śląsko-Morawskim”. Jest to inicjatywa pilotażowa w ramach LED – Rozwoju Zatrudnienia Miejscowego – strategii Unii Europejskiej jak również niektórych innych krajów OECD. W wielu z tych krajów podjęto wiele stosownych inicjatyw zwanych Paktami Zatrudnienia Terytorialnego, Regionalnymi Programami Zatrudnienia itd. Wszystkie oparte są na prostej zasadzie przeniesienia obowiązków związanych z kwestiami zatrudnienia na niższy, strategiczny poziom regionów. Republice Czeskiej brakuje tego rodzaju podejścia, które można pilotować w regionie Śląsko-Morawskim, a następnie rozpowszechnić w innych regionach kraju. Celem proponowanego programu jest, aby stał się on **kluczową inicjatywą regionalną w kierunku rozwoju potencjału ludzkiego i zatrudnienia**, a jednocześnie pilotażowym programem do rozpowszechnienia w innych regionach Republiki Czeskiej i regionach przygranicznych Słowacji i Polski.

Proponowany program ma na celu ustanowienie **środowiska aktywnego uczestnictwa** wszystkich kluczowych partnerów oraz **inteligentnego połączenia** powiązanych ze sobą działań, zarówno obecnie jak i w przyszłości, w jedno wspólne działanie, które przyniesie dobrobyt regionowi i jego mieszkańcom.

Proponowany program chce **wprowadzić w życie strategiczne zalecenia Unii Europejskiej** dla regionów krajowych na okres 2007 – 2013, kładące w pierwszym rzędzie **nacisk na wykorzystanie potencjału lokalnych inicjatyw w zakresie rozwoju zatrudnienia** (LED – Rozwój Miejscowego Zatrudnienia). W ten sposób program chce przyczynić się do wysokiej absorpcji i właściwego skierowania pomocy finansowej ze źródeł Europejskiego Funduszu Socjalnego jak również Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Proponowany program **czerpie z priorytetów i środków dotyczących rozwoju gospodarki, zatrudnienia i zasobów ludzkich w Programie Rozwoju Regionalnego i Programie Działań Regionalnych** i będzie również wspierał realizację programów operacyjnych sektora krajowego, głównie w sponsorowaniu Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych, Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Proponowany program chce **wprowadzić w życie wiele zaleceń w celu zreformowania systemu edukacji w Republice Czeskiej**. **Zalecenia te umożliwiłyby realizację koncepcji kształcenia ustawicznego**, które cieszy się dużym popytem wśród ludzi posiadających umiejętności i które zalecany jest przez pracodawców i specjalistów naszych czołowych uniwersytetów i instytucji (np. dokument „Przemysł i Zasoby Ludzkie” zatwierdzony przez Stowarzyszenie Przemysłu i Transportu przy Ministerstwie Republiki Czeskiej dnia 25 stycznia 2005 r.; PETR MATEJU, JANA STRAKOVA: *Nierówne Szanse w edukacji*, Akademia, 2006)¹.

WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROJEKTU EPANIL PRZEZ REGIONALNĄ IZBĘ HANDLU REGIONU MORAWSKO-ŚLĄSKIEGO

Regionalna Izba Handlowa Regionu Śląsko-Morawskiego ustanowiła w ramach Projektu EPANIL sieć partnerów społecznych, którzy zaangażowali się w ten projekt, uczestnicząc w fazie opracowywania norm oceny dla branży zawodowej Kucharz, zwłaszcza w formie uwag na temat planu projektu, jak również w fazie pilotażowej weryfikacji wyników projektu. Dzięki projektowi EPANIL Regionalna Izba nawiązała z tymi partnerami cenną współpracę, która rozwija się również poza projektem i wykorzystywana jest do wspólnej pracy nad innymi projektami, organizacji zajęć edukacyjnych i ciągłej wymiany informacji.

Dzięki udziałowi Projektu EPANIL pracownicy Izby Regionalnej mogli bliżej zaznajomić się z dziedziną Kształcenia Ustawicznego i uznawaniem wyników wcześniejszego kształcenia. W czasie warsztatów z partnerami zagranicznymi i w trakcie pilotażowej weryfikacji, pracownicy zdobyli wiedzę na temat praktyk w innych krajach Unii Europejskiej, a także nabyli własnego doświadczenia. Mogą wykorzystać swoje własne doświadczenie w innych projektach i opracować nowe zastosowania projektu. Przykładem jest projekt Leonardo da Vinci ESO-CSA – Certyfikacja kompetencji w wybranych dziedzinach specjalności w SME, który w fazie pilotażowej

¹ Region Nauki, Postępowanie i Końcowa Konferencja Projektu EPANIL, BSO Ostrava, 2006 (43 – 48)

(listopad, grudzień 2006) wykorzystuje szkolenie pracowników, odbyte przez nich w ramach projektu EPANIL w kursie dla doradców i ewaluatorów.

W ramach rozpowszechniania wyników projektu i zapewniania informacji w zakresie aktualności projektu EPANIL, jego cele i wyniki zostały rozesłane przez bazę danych firm i instytucji, skompilowane przez Regionalną Izbę specjalnie dla tego celu. Na liście tej można znaleźć instytucje edukacyjne zapewniające szkolenie w branży kucharza jak również w hotelach, łańcuchach restauracji i punktach gastronomicznych. Oprócz dostarczanych informacji organizacjom tym zaoferowano szansę wykorzystania normy oceny dla branży kucharza w procesie rekrutacji osób poszukujących pracy bez formalnych kwalifikacji (certyfikatu odbycia terminowania), ale posiadających doświadczenie zawodowe. Organizacje te mogą porównać wiedzę kandydatów i podjąć próbną ocenę w obrębie firmy. Pomoże im to w zaznajomieniu się z oceną wyników wcześniejszego kształcenia i w lepszym przygotowaniu do przyjęcia i uznania certyfikatów, które kandydaci otrzymają w przyszłości w ramach formalnego systemu.

3.2 WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROJEKTU EPANIL W REPUBLICIE SŁOWACKIEJ

W Słowacji identyfikacja i uprawomocnienie kształcenia pozaszkolnego i nieformalnego stanowi nową kwestię. Obecnie nie ma żadnych usystematyzowanych czy prawnych postanowień w zakresie identyfikacji, oceny i uznawania wiedzy, umiejętności i kompetencji nabytych w ramach kształcenia nieformalnego i pozaszkolnego lub w trakcie doświadczenia zawodowego w Słowacji. Chociaż ostateczna certyfikacja dalszych kursów szkoleniowych regulowana jest przez ustawodawstwo, rzeczywisty status takich certyfikatów na rynku pracy jest niższy w stosunku do certyfikatów kwalifikacji uzyskanych w formalnym systemie kształcenia. Jednak ostatnio przyjęto szereg ważnych dokumentów strategicznych i programowych. Wdrożenie tych decyzji może stworzyć realne warunki wstępne dla ustanowienia systemu uprawomocnienia nauki nieformalnej i pozaszkolnej.²

Realizacja idei kompleksowego obszaru Kształcenia Ustawicznego obejmuje aktywny udział wszystkich ważnych, bezpośrednio zainteresowanych stron: państwa, instytucji, obywateli. Centralne organy administracji państwowej, miasta i wioski, pracodawcy, pracownicy, instytucje edukacyjne i badawcze, partnerzy społeczni będą odpowiedzialni za wdrożenie konkretnych działań.

Konieczne jest stworzenie legislacyjnych, instytucjonalnych i finansowych warunków dla umocnienia nauczania pozaszkolnego i nieformalnego w systemie Kształcenia Ustawicznego (Ministerstwo Edukacji Słowacji we współpracy z Ministerstwem Pracy, Spraw Socjalnych I Rodziny, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Kultury, Wyższa Jednostka Terytorialna, miejscowe organy administracji państwowej i organy samorządowe).

Państwowy Instytut Kształcenia Zawodowego, który wziął udział w projekcie EPANIL jako członek słowackiej państwowej sieci regionalnej to

² Europejski spis w zakresie uprawomocnienia kształcenia pozaszkolnego i nieformalnego; **Republika Słowacka** – autor Olga Strietska-Illina

profesjonalna – metodologiczna, pedagogiczno-doradcza, koordynacyjna i edukacyjna instytucja Ministerstwa Edukacji Republiki Słowackiej. Jest to jedyny profesjonalny i pedagogiczny gwarant w kwestiach kształcenia i szkolenia zawodowego dla całej sieci średnich szkół zawodowych z terminowaniem i średnich szkół zawodowych w Słowacji.

Pracownicy tego instytutu uczestniczyli we wszystkich ważnych działaniach projektu i będą również wspierać wykorzystywanie, rozpowszechnianie i uprawomocnienie wyników projektu. Zapewni to rozpowszechnienie i waloryzację wyników projektu EPANIL w działalności tego instytutu, która skupia się na opracowywaniu systemu identyfikacji i uprawomocnienia kształcenia pozaszkolnego i nieformalnego.

Proces certyfikacji wcześniejszej nauki/doświadczenia wpasowuje się również w projekt MILENIUM (krajowy program edukacji w Słowacji). Głównym punktem jest kształcenie dorosłych za pomocą krótkotrwałych i długofalowych kursów i programów edukacyjnych skoncentrowanych na uzyskiwaniu, podnoszeniu i zmianie kwalifikacji, głównie dla bezrobotnych. Proces certyfikacji jest koordynowany przez Liceum Hotelarstwa i Biznesu w Nové Zámky, które posiada akredytację Ministerstwa jako regionalna instytucja kształcenia ustawicznego dorosłych w tej branży. Wybór kandydatów jest przetwarzany przez Biuro Zatrudnienia stosownego regionu we współpracy z fundacją ASPEKT i Liceum w Nové Zámky. Specjalny doradca prowadzi kandydata i motywuje go w trakcie procesu mającego na celu uznanie i ustalenie wyników wcześniejszej nauki. Celem procesu certyfikacji jest przygotowanie kandydata do przekształcenia wiedzy teoretycznej i modelowych sytuacji na praktyczne doświadczenie. Wykłady w połączeniu z ćwiczeniami praktycznymi, przykłady i szkolenie zapewniane są przez specjalnych wykładowców i doradców kursu. **Grupy docelowe tego projektu to dorośli bez kwalifikacji lub posiadający kwalifikacje na niskim poziomie. Są to głównie bezrobotni i ludzie zagrożeni bezrobociem.**

3.3 WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROJEKTU EPANIL W POLSCE

Chociaż nie można jeszcze mówić o istnieniu systemu akredytacji kształcenia nieformalnego i pozaszkolnego w Polsce, mamy już wiele elementów tego systemu i tworzone są warunki wstępne. Prawne środowisko również stopniowo dostosowuje się do nowych wymagań. Polski system wstępnej oraz ustawicznej edukacji i szkoleń przeszedł proces poważnych reform, które nie zostały jeszcze zakończone.³

Działania Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego (GCE) w zakresie akredytacji pozainstytucjonalnego kształcenia regulowane są przez dwa elementy:

- Świadectwo szkoły średniej
 - Aby dana osoba mogła podjąć naukę na poziomie policealnym, konieczne jest posiadanie świadectwa, wskazującego, że ukończyła ona edukację na poziomie szkoły średniej.
 - Większość uczniów może to uzyskać przez uczęszczanie do szkoły średniej, udział w wymaganej ilości zajęć na odpowiednim poziomie

³ Europejski spis w zakresie uprawomocnienia kształcenia pozaszkolnego i nieformalnego; Polska – autor Olga Strietska-Ilina

- oraz pomyślne wypełnianie podlegających ocenie zadań i zajęć przez cały okres nauki.
- Niektórzy uczniowie - ci, którym nie udało się uzyskać świadectwa w "normalny" sposób, mają możliwość zdawania egzaminu; uważa się, że osoba, która pomyślnie zdała egzamin osiągnęła ten sam poziom co osoba, która otrzymała "normalne" świadectwo. Osoby takie uzyskują certyfikat nie różniący się niczym od "normalnego".
 - Większość uczniów, którzy wybierają tę drugą drogę to dorośli. GCE oferuje bezpłatne porady i wsparcie dla takich dorosłych kandydatów. Obejmuje ono możliwość uczęszczania na darmowe dodatkowe zajęcia, które odbywają się w GCE w godzinach popołudniowych i wieczornych (od 1500 h). Kursy te nie są obowiązkowe, a kandydaci mogą przygotować się do egzaminów na zasadzie samokształcenia poza GCE.
 - W celu zapewnienia kandydatom bezpłatnych informacji i doradztwa w zakresie egzaminu dostępne są odpowiednie środki.
 - GCE nie wymaga obecnie żadnych dodatkowych środków do obsługi kandydatów, którzy decydują się na uczęszczanie na dodatkowe zajęcia.
 - Świadectwo wskazuje jakie wyniki dana osoba osiągnęła w każdym z przedmiotów ogólnych określonych w programie nauczania.
 - **Kształcenie zawodowe**
 - GCE zapewnia również kształcenie zawodowe, obejmujące naukę w celu uzupełnienia praktycznych kwalifikacji zawodowych danej osoby.
 - Obecnie oferowane są kierunki i specjalności:
 - chemiczne
 - ochrony środowiska
 - mechaniczne
 - elektryczne
 - informatyczne
 - ekonomiczne
 - handlowe
 - Ocena zawodowych umiejętności, kompetencji i wiedzy również prowadzi do standardowego świadectwa, dość podobnego do wyżej opisanego.
 - Oceny dokonuje komisja (minimum trzy osoby, z których każda posiada wiedzę specjalistyczną w danej dziedzinie, a wszyscy są spoza GCE).
 - Można ubiegać się także o uzyskanie dodatkowego certyfikatu (certyfikatów) podającego dokładniejsze informacje na temat faktycznych kwalifikacji, np.: „potrafi zainstalować i konserwować prosty system pneumatyczny, przy użyciu nie więcej niż trzech mechanizmów napędowych.”
 - Próbkę takich certyfikatów w języku polskim można znaleźć w internecie: <http://www.gce.gliwice.pl/ckp/inne/wzor.doc>
 - Certyfikaty te posiadają logo TÜV CERT ponieważ GCE uzyskało **Certyfikat ISO Nr 75 100 30072** nadany przez Placówkę Certyfikacyjną TÜV CERT TÜV Rheinland Inter Cert Kft. zaświadczający, że GCE w Gliwicach wprowadziło i stosuje zewnętrzny system zarządzania jakością, spełniający wymagania norm EN ISO

9001:2000, w zakresie: działalność edukacyjna i egzaminacyjna w formach szkolnych oraz pozaszkolnych.

- Wysoka ranga certyfikatów u pracodawców oraz ich potwierdzona przydatność w toku poszukiwania i pozyskiwania atrakcyjnych miejsc pracy skutkują rosnącym zainteresowaniem (uczestników szkolnych, a także pozaszkolnych systemów kształcenia) opisowym potwierdzeniem umiejętności zawodowych, prowadzonym w GCE na zasadach zewnętrznej oceny.
- GCE ma nadzieję, że udział w projekcie EPANIL pozwoli Centrum na umieszczenie dodatkowego logo na certyfikatach, wskazującego na to, że uznanie kwalifikacji zawodowych zostało przeprowadzone w obrębie Unii Europejskiej, co przyczyni się do szerszej akceptacji certyfikatu.

GCE wykorzystuje proces certyfikacji wcześniejszej nauki/doświadczenia w celu umożliwienia podjęcia dalszej nauki, kandydaci którzy nie ukończyli „normalnej” szkoły muszą zdać końcowy egzamin szkoły średniej. Aby uzyskać lepsze możliwości zatrudnienia, kandydaci mogą powierzyć swoje kwalifikacje ocenie komisji i w ten sposób uzyskać certyfikację.

Jest ona przeprowadzana przez akredytowany ośrodek, taki jak Górnośląskie Centrum Edukacyjne (GCE) lub przez niezależną komisję oceniającą (minimum 3 członków), którą reprezentują pracownicy oświaty, pracodawcy i wykwalifikowani pracownicy. Proces certyfikacji prowadzony jest przez placówkę edukacyjną przy wymogu zdania końcowego egzaminu szkoły średniej – kandydaci dołączają do istniejących zajęć (klas) dla dorosłych, lub przez komisję oceniającą.

Te osoby, którym nie uda się uzyskać świadectwa szkoły średniej przez zdobycie edukacji w „normalny” sposób, mogą zdawać egzamin; uznaje się, że osoba, która pomyślnie zdała egzamin osiągnęła ten sam poziom jak ktoś, kto otrzymał „normalne” świadectwo; osoby takie otrzymują certyfikat nie różniący się niczym od „normalnego”. Większość uczniów, którzy wybierają tę drogę to dorośli. GCE oferuje takim dorosłym kandydatom bezpłatne porady i doradztwo oraz możliwość uczęszczania na darmowe dodatkowe zajęcia, które odbywają się w GCE w godzinach popołudniowych i wieczornych (od 1500 h). Kursy te nie są obowiązkowe, a kandydaci mogą przygotowywać się do egzaminów na zasadzie samokształcenia poza GCE. Komisja oceniająca sprawdza teoretyczną wiedzę i umiejętności kandydata przez zadawanie pytań, a jego/jej praktyczne umiejętności w drodze wyznaczania zadań i obserwacji ich wykonania przez kandydata.

Komisja egzaminacyjna składa się z 3 do 6 egzaminatorów, w tym pracowników kuratorium, pracodawców i wykwalifikowanych pracowników, którzy są niezależni od GCE, ale uznawani przez regionalne biuro Ministerstwa Edukacji. Egzaminatorzy są przeszkoleni w zakresie swojej pracy. Kandydaci, którzy ubiegają się o certyfikację to ci, którzy pragną podjąć dalszą naukę po szkole średniej.

GCE wykorzysta swoje doświadczenie i wyniki projektu EPANIL w przyszłych działaniach w procesie identyfikacji i uznawania wyników wcześniejszej nauki w swojej placówce.

3.4 WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROJEKTU EPANIL W “STARYCH” KRAJACH CZŁONKOWSKICH

Wykorzystanie wyników projektu EPANIL możliwe jest również w “starych” krajach członkowskich z dwóch powodów:

1/ wyniki mogą zapewnić “świeży” punkt widzenia na procesy i procedury APEL, które można wdrożyć oraz na kwestię tworzenia nowych form współpracy

2/ poddają one rewizji cały proces APEL, uwypuklając różne kwestie, przede wszystkim potrzebę odniesienia w całym procesie, od etapu informacji do wdrażania wyników, oraz podkreślając wagę specjalnego prowadzenia i wsparcia dla grup docelowych takich jak bezrobotni lub osoby zagrożone utratą pracy, które mają największą potrzebę uzyskania kwalifikacji. Dodatkową wartością dla zainteresowanych stron we Francji jest: że projekt EPANIL zwrócił również uwagę na przydatność „bilan de competences” (sprawdzenie umiejętności) w fazach przygotowawczych.

4. KONKLUZJA

W trakcie wdrażania projektu EPANIL, stwierdziliśmy na podstawie informacji otrzymanych od partnerów projektu i doświadczeń z weryfikacji pilotażowej, że konieczne jest zapewnienie jakości procesu identyfikacji i uznawania wyników wcześniejszego kształcenia w ramach Wspólnych Zasad Europejskich:

- Nie upraszczać procesu uznawania tylko do prezentacji wiedzy i umiejętności na egzaminie, lecz uwzględniać fakt, że jest to długotrwały proces (np. we Francji uznanie wyników wcześniejszego kształcenia może pochłonąć nawet pół roku), który obejmuje również inne kroki opisane w tym raporcie;
- Ustalić rolę doradcy (prowadzącego – guider), który uważany jest za bardzo ważną osobę w udanym przebiegu procesu weryfikacji;
- Szkolić doradców i ewaluatorów (osoby oceniające) (zgodnie z Ustawą nr 179/2006 Coll. dotyczącą weryfikacji i uznawania wyników dalszego kształcenia), tak by mogli oni wypełniać swoje zadania w procesie uznawania kwalifikowanego poziomu.
- Zapewnić dostępność systemu uznawania dla każdego;
- Stworzyć wspólne normy oceny, obejmujące tylko niezbędne kompetencje, wymagane przez rynek pracy, które można poddać weryfikacji przez wykazanie się w pracy;
- Zaangażować partnerów społecznych (zwłaszcza pracodawców) w cały proces uznawania, obejmujący opracowanie standardów oceny;
- Dopilnować, aby upoważniona osoba dysponowała w miejscu pracy odpowiednim sprzętem do uznawania;
- Klienci przystępujący do procesu uznawania powinni mieć przynajmniej ukończone 18 lat.

5. LISTA INSTYTUCJI, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL

5.1 REPUBLIKA CZESKA – CZŁONKOWIE REGIONALNEJ SIECI (BSO plc. Ostrava)

NAZWA INSTYTUCJI	ADRES
Střední odborné učiliště DAKOL, s.r.o.(DAKOL Secondary Technical School)	Petrovice u Karviné č. 570 735 72 Petrovice u Karviné
Úřad práce Ostrava (Labour office Ostrava)	Úřad práce v Ostravě 30. dubna č.p. 3130/2c Moravská Ostrava 702 00 Ostrava 2
Krajský úřad Moravskoslezský kraj (Moravian-Silesian Region Regional Authority)	Krajský úřad - Moravskoslezský kraj 28. října 117 702 18 Ostrava

5.2 REPUBLIKA CZESKA – LISTA SZKÓŁ, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL W RAMACH PROJEKTU UNIV

NAZWA INSTYTUCJI	ADRES
REGION POŁUDNIOWYCH CZECH	
Střední průmyslová škola a VOŠ	Karla Čapka 402, 397 11 Písek
VOŠ lesnická a SLŠ B. Schwarzenberga	Lesnická 55, 397 01 Písek
VOŠ a Střední zemědělská škola	Nám. T. G. Masaryka 788, 390 33 Tábor
Vyšší odborná škola	Okružní 10, 370 21 České Budějovice
ISŠ cestovního ruchu a VOŠ	Senovážné nám. 12, 370 01 České Budějovice
Střední odborné učiliště rybářské a Učiliště	Táboritská 941/II, 379 01 Třeboň
SOŠ a SOU - Centrum odborné přípravy	Budějovická 421, 391 02 Sezimovo Ústí
ISŠ elektrotechnická-Centrum odborné přípravy	Zvolenovská 537, 373 41 Hluboká nad Vltavou
ISŠ obchodní	Husova 9, 370 21 České Budějovice
ISŠ obchodu, služeb a podnikání	Kněžskodvorská 33/A, 370 04 České Budějovice
Integrovaná střední škola	Revoluční 220, 378 10 České Velenice
REGION KARLOVY VARY	
SOŠ logistických služeb Dalovice	Hlavní 114, Dalovice 362 63
ISŠ zemědělsko-manažerské, OU a U Cheb	Obrněné brigády 6, 350 02 Cheb
OA a VOŠ Karlovy Vary	Bezručova 17, 360 01 Karlovy Vary

SOU STAVEBNÍ, OU, U KARLOVY VARY	SABINOVO NÁM. 16, 360 09 Karlovy Vary
Střední pedagogická škola a gymnázium	Lidická 455/40, 360 01 Karlovy Vary
SZŠ a VZŠ Karlovy Vary	Poděbradská 1247/2 , 360 01 Karlovy Vary
SOŠ, SOU a U Kynšperk n.O	Školní 764, 357 51 Kynšperk nad Ohří
Střední průmyslová škola Ostrov	Jáchymovská 1, 363 01 Ostrov
Hotelová škola Mariánské Lázně	Komenského 449, 353 01 Mariánské Lázně
Gymnázium Sokolov	Husitská 2053, 356 11 Sokolov
ISS technická Sokolov	Jednoty 1620, 356 01 Sokolov
REGION OLOMUCKI	
SOU zemědělské Horní Heřmanice	Horní Heřmanice 47, 790 57 Bernartice u Javorníka
SSOŠ Hranice	Jaselská 832, 753 01 Hranice
SOŠ a SOU strojírenské a stavební Jeseník	Dukelská 1240/27, 790 01 Jeseník
Střední průmyslová škola strojírenská Olomouc	Tř. 17. listopadu 49, 772 11 Olomouc
Střední škola polytechnická	Rooseveltova 472/79, 779 00 Olomouc
Gymnázium Jiřího Wolker, Prostějov	Kolárova 2602/3, 796 01 Prostějov
SOŠ, SOU a U oděvní Prostějov	Palackého 150/8, 796 01 Prostějov
SOS a SOU technické Přerov	Kouřilkova 8, 750 02 Přerov
VOŠ a SPŠ Šumperk	Gen. Krátkého 950/1, 787 29 Šumperk
Střední průmyslová škola a Obchodní akademie Uničov	Školní 164, 783 91 Uničov
VOŠ, SPŠ a SOU Zábřeh	U Dráhy 827/6, 789 01 Zábřeh
REGION PARDUBICE	
VOŠ a SOŠ G. Habrmana	Habrmanova 1540, 560 02 Česká Třebová
SPŠ automobilní a SOU automobilní	Nádražní 301, 534 01 Holice
SOŠ a SOU obchodu a služeb Chrudim	Čáslavská 205, 537 01 Chrudim
Střední průmyslová škola strojnická a VOŠ	Čáslavská 973, 537 01 Chrudim
Střední průmyslová škola a SOU Lanškroun	Kollárova 445, 563 01 Lanškroun
Letohradské soukromé gymnázium	Václavské náměstí 1, 561 51 Letohrad
VOŠ pedagogická a Střední pedagogická škola	Komenského nám. 22, 570 12 Litomyšl
OA Pardubice	Štefánikova 325, 530 02 Pardubice
SOŠ a SOU Polička	Čs. armády 485, 572 01 Polička
SOŠ stavební a SOU stavební a U	Sokolovská 148, 533 54 Rybitví
Gymnázium Svitavy	Sokolovská 1638, 568 02 Svitavy

REGION ŽLÍN	
Střední průmyslová škola Uherský Brod	Nivnická 1781, 688 01 Uherský Brod
Střední průmyslová škola Otrokovice	tř. T. Bati 331, 765 02 Otrokovice
Obchodní akademie a Vyšší odborná škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Uherské Hradiště	Nádražní 22, 686 57, Uherské Hradiště
Integrovaná střední škola - Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Valašské Meziříčí	Palackého 49, 757 01 Valašské Meziříčí
Střední odborná škola Luhačovice	Masarykova 101, 763 26 Luhačovice
Střední průmyslová škola Uherské Hradiště	Kollárova 617, 686 01 Uherské Hradiště
Střední průmyslová škola nábytkářská Bystřice pod Hostýnem	Holešovská 394, 768 61 Bystřice pod Hostýnem
Střední odborná škola Josefa Sousedíka Vsetín	Benátky 1779, 755 01 Vsetín
Střední odborná škola technická Uherské Hradiště	Mojmír 747, 686 06 Uherské Hradiště
Integrovaná střední škola technická - Centrum odborné přípravy Zlín	Nad Ovčírnou 2528, 760 01 Zlín
Vyšší odborná škola pedagogická a sociální a Střední pedagogická škola Kroměříž	1. máje 221, 767 59 Kroměříž
REGION USTÍ	
Integrovaná střední škola energetická, příspěvková organizace	Na Průhoně 4800, 430 11 Chomutov
Střední odborná škola služeb a Střední odborné učiliště Kadaň	5. května 680, 432 01 Kadaň
Gymnázium, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště	Jarošova 23, 412 01 Litoměřice
Střední odborné učiliště služeb	Mládežnická 236, 435 42 Litvínov-Hamr
Obchodní akademie a Střední zemědělské školy	Osvoboditelů 497, 440 64 Louny
Vyšší odborná škola, Střední pedagogická škola a Obchodní akademie	Zd.Fibicha 2778, 434 01 Most
SOUz a OU Podbořany	Kpt. Jaroše 862, 441 28 Podbořany

SOŠ a VOŠ obalové techniky Štětí	Kostelní 134, 411 08 Štětí
Obchodní akademie	Pařížská 15, 400 01 Ústí nad Labem
SOŠ, SOU, OU a PrŠ Varnsdorf	Bratislavská 2166, 407 47 Varnsdorf
VOŠ a SPŠ Varnsdorf	Mariánská 1100, 407 47 Varnsdorf

5.3 LISTA ORGANIZACJI, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL W REPUBLICE CZESKIEJ (REGIONALNA IZBA HANDLOWA REGIONU ŚLĄSKO-MORAWSKIEGO)

NAZWA INSTYTUCJI	ADRES
Ahol - SOŠ, s.r.o.	Ostrava - Vítkovice náměstí Jiřího z Poděbrad 301/26 70300
Hotelová škola a Obchodní akademie Havířov, s.r.o.	Havířov - Podlesí Tajovského 1157/2 73601
Integrovaná střední škola	Jablunkov Školní 416 73991
Integrovaná střední škola - centrum odborné přípravy - Hotel Praha (pobočka Nový Jičín)	Nový Jičín Lidická 128/6 741 01
Janáčkova konzervatoř v Ostravě, Ostrava 1	Ostrava - Moravská Ostrava a Přívoz Československá 40 72962
SOŠ a SOU	Krnov - Pod Cvilínem Opavská 499/49 79401
SOŠ a SOU Bohumín	Nový Bohumín Revoluční 529 73581
SOŠ a SOU, Nový Jičín, Divadelní 4	Nový Jičín Divadelní 138/4 74101
SOŠ dopravy a cestovního ruchu	Krnov - Pod Bezručovým vrchem Revoluční 1122/92 79401
SPŠ Frýdek-Místek	Místek 28. října 1598 73801
Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola, příspěvk. org.	Krnov - Pod Bezručovým vrchem Jiráskova 1a 79401
Střední škola strojírenská a dopravní, Frýdek-Místek, Lískovecká, příspěvk. org.	Frýdek Lískovecká 2089 73801

Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola	Ostrava - Vítkovice Jeremenkova 754/2 70300
VOŠ a hotelová škola	Opava - Předměstí Tyršova 867/34 74601
Integrovaná střední škola - centrum odborné přípravy	Frenštát pod Radhoštěm Mariánská 252 74401
Integrovaná střední škola - centrum odborné přípravy	Opava Kolofíkovo nábřeží 51 74705
Integrovaná střední škola oděvní, služeb a podnikání	Ostrava - Poruba Příčná 1108/1 70800
Integrovaná střední škola, Karviná - Nové Město	Karviná - Nové Město tř. Osvobození 1111/60 73506
Integrovaná střední škola, Ostrava, na Jízdárně 30	Moravská Ostrava Na Jízdárně 423/30 70200
ISŠ obchodního podnikání	Český Těšín Frýdecká 32 73701
Odborné učiliště	Hlučín ČSA 4a 74801
Odborné učiliště a Praktická škola, Nový Jičín, Sokolovská 45	Nový Jičín Sokolovská 487/45 74101
SOŠ a SOU	Ostrava - Slezská Ostrava Vratimovská 681 70700
SOŠ a SOU	Ostrava - Slezská Ostrava Vratimovská 681 70700
SOŠ a SOU Havířov - Šumbark, Lidická 600	Havířov - Šumbark Lidická 600/1a 73601
SOŠ a SOU obchodu a služeb, Havířov-Prostřední Suchá, Kapitána Jasioka 50	Havířov - Prostřední Suchá Kapitána Jasioka 635/50 73564
SOŠ a SOU pro	Ostrava - Poruba 17. listopadu 1123/70 70800
SOŠ, SOU, Odborné učiliště a Praktická škola	Třinec - Kanada Lánská 132 73961
SOU a Odborné učiliště	Rýmařov Julia Sedláka 471/16

	79501
SOU Baron School, s.r.o.	Havířov - Šumbark Školní 601/2 73601
SOU Bruntál, Dukelská 5	Bruntál Dukelská 797/5 79201
SOU obchodní, Ostrava 1, na	Ostrava - Přívoz Na Mlýnici 611/36 70200
SOU služeb a obchodu, Opava, Husova 6	Opava - Předměstí Husova 507/6 74601
SOU společného stravování a	Ostrava-Jih - Hrabůvka Krakovská 1095/33 70030
SOU stavební a dřevozpracující	Ostrava-Jih - Zábřeh U Studia 2654/33 70030
SOU technické, Odborné učiliště a Učiliště	Místek Pionýrů 2069 73801
SOU, Odborné učiliště a Praktická škola, Klimkovice, Komenského 112	Klimkovice Komenského 112 74283
Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb Sčmsd, Šilheřovice, s.r.o.	Šilheřovice Zámecká 1 74715
Učiliště, Odborné učiliště a Praktická škola, Havířov - Šumbark, Školní 2	Havířov - Šumbark Školní 601/2 73601
VOŠ, SPŠ a Obchodní akademie, Kopřivnice, Husova 1302	Kopřivnice Husova 1302/11 74221
Slezské gymnázium, Opava, přísp.org.	Opava Krnovská 69 74601
Ahol - VOŠ, o.p.s.	Ostrava-Jih - Zábřeh Petruškova 2780/4 70030
Goodwill - VOŠ, s.r.o.	Frýdek Prokopa Holého 400 73801
VOŠ Havířov, s.r.o.	Havířov - Podlesí Tajovského 1157/2 73601
Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	Ostrava - Poruba 17. listopadu 2172/15 70800
Ostravská univerzita v Ostravě	Moravská Ostrava

	Dvořákova 138/7 70200
Slezská univerzita v Opavě	Opava - Předměstí Na rybníčku 626/1 74601
Školní jídelna Komenského, přísp.org.	Příbor Komenského 458 74258
Zařízení školního stravování Matičnický dům	Opava - Předměstí Rybářská 95/78 74601
Ivana Sochorová	Odry 1. máje 240/23 74235
LB Gastro s. r. o.	Dolní Benešov Hájekova 238 74722
Plonk Gastro, s.r.o.	Jakartovice čp. 136 74753
Unibest CZ, s.r.o.	Moravská Ostrava Bozděchova 1792/10 70200
ing. Evžen Mikesz- Migo	Bohumín - Skřečůň Myslivecká 710 73531
Třinecké gastroslužby, s.r.o.	Třinec - Staré Město Průmyslová 1035 73961
Amos Gastro, s.r.o.	Fulnek Fučíkova 184 74245
Areál Ferdinand	Ostrava-Krásné Pole Vrbka 29/24 725 26
Avalanche hotel	Dolní Moravice 1 795 01
Buffykon, s.r.o.	Krnov - Pod Bezručovým vrchem Petrovická 363/61 79401
FC Kaučuk Opava - služby, s.r.o.	Opava - Předměstí Lípová 105/2 74601
Horský hotel Neptun	Malá Morávka 185 793 36
Hotel Atom Ostrava, s.r.o.	Ostrava-Jih - Zábřeh Zkrácená 2703/84 70030
Hotel Cvilín	Krnov-Pod Cvilínem Výletní 7

	794 01
Hotel Imperial Ostrava	Ostrava-Moravská Ostrava Tyršova 1250/6 702 00
Hotel Nikolas	Ostrava Nádražní 822/124 702 00
Hotel Praděd	Rýmařov náměstí Svobody 456/12 795 01
Hotel Praha - Slezsko, s.r.o.	Krnov - Pod Bezručovým vrchem Revoluční 916/10 79401
Hotel Prosper	Čeladná 246 739 12
Hotel Ráztoka	Trojanovice 364 744 01
Hotel Slezan, a.s.	Bruntál Revoluční 1712/20 79201
Karta Group, a.s.	Český Těšín Střelniční 252/6 73701
Pouba Koruna s. r. o.	Opava - Město náměstí Republiky 450/17 74601
Rusty	Nový Jičín Tolstého 13 741 01
Sepetná, v.o.s.	Místek Příborská 333 73801
Vaněk a spol.	Fulnek nám. Komenského 48 74245
Zámek Havířov, s.r.o.	Havířov - Město K Zámečku 243/2 73601
Antonín Tylšar - Restaurace	Opava - Předměstí Nerudova 2495/46 74601
Astoria Restaurant, s.r.o.	Moravská Ostrava Masarykovo náměstí 2572/8 70200
Bohumír Gryga	Třinec - Tyra 110 73961
Boombay, s.r.o.	Ostrava - Poruba Hlavní třída 896/2 70800
Dana Valčíková	Nový Jičín

	Valašská 97/16 74101
Daniel Buzek	Štramberk Náměstí 37 74266
David Dutka - Da syn	Ostrava - Poruba Francouzská 1003/12 70800
Dušan Soviar	Nový Jičín 5. května 23/6 74101
František Kubalík Restaurace Beseda	Ostrava - Vítkovice Lidická 179/22 70300
FUD, s.r.o.	Nový Jičín Sportovní 1793/17 74101
Hana Pustková	Kobeřice areál ZD CETA 74727
Helena Prejdová	Krnov - Pod Cvilínem sídl. Pod Cvilínem 4A 79401
Iberia Trade, s.r.o.	Opava - Město Pekařská 99/11 74601
Ing. Eduard Skaba	Hlučín Markvartovická 1791/7 74801
Ing. Ivana Kunová Toni	Ostrava - Mariánské Hory 28.října 194 70900
Ing. Pavel Inspektor	Opava - Kylešovice Lukešova 1168/5 74706
Iva Gašpárová	Třinec - Staré Město nám. Míru 559 73961
Jaroslav Lakomý Penzion UNO	Metylovice čp. 236 73949
Karel Vala	Rýmařov Jesenická 1024/7 79501
Kvadro, s.r.o.	Bohumín - Skřečoň Cihelní 290 73531
Marcel Hadamczik	Kravaře - Kouty Severní 2052/8 74721

Marie Vašínková	Kopřivnice I. Šustaly 1109/3 74221
Milan Ševčík - Milan Ševčík a syn	Šenov Na výsluní 1392 73934
Mirabel, s.r.o.	Místek Antonínovo náměstí 59 73801
Naděžda Linhartová Bistro FIT	Moravská Ostrava Sokolská třída 2689/48 70200
Pavel Bobek- Komerční Centrum	Ostrava - Poruba U Oblouku 501/3 70800
Pavel Kubeša - Kapas	Bruntál nám. Míru 65/6 79201
Pizzerie Fontána, s.r.o.	Ostrava-Jih - Hrabůvka Horní 1492/55 70030
Raketa Bowling, s.r.o.	Opava - Jaktář Krnovská 553/184 74707
Remark reality & marketing, s.r.o.	Opava - Město Masařská 323/6 74601
Restaurace u Káňů, s.r.o.	Ostrava - Radvanice Čapkova 434/38 71600
Restaurant Eukalyptus	Ostrava - Hrabůvka U letiště 4 70030
Rotex, s.r.o.	Ostrava - Bartovice Těšínská 270/439 71700
Roubenka, s.r.o.	Štramberk Dolní 790 74266
Rudolf Juřena	Frenštát pod Radhoštěm Lomná 886 74401
Schaumannův Dvůr, s.r.o.	Karlovice čp. 231 79323
Snap s. r. o.	Ostrava-Jih - Zábřeh U Studia 66/31 70030
Stonavská restaurace	Stonava 55 73534

Tomáš Březina	Dobrá čp. 706 73951
Tomáš Říman	Bílovec Radotínská 337/42 74301
Tomáš Selník Unima Plus	Moravská Ostrava Zukalova 671/12 70300
Tomáš Suchánek- Verdi	Český Těšín Hrabinská 1423/47 73701
VAM LT, s.r.o.	Čeladná čp. 246 73912
Vangelis Simu	Kopřivnice Kpt. Jaroše 1324/4 74221
Veneto	Opava Horní náměstí 4 74601
Vladimír Holaj ing.- PaP	Vrbno pod Pradědem Jesenická 357/23 79326
Zdeněk Raška- Pensionu Rašků	Ostrava - Michálkovice Binarova 407/32 71500
Zdeněk Ševčík	Klimkovice Lidická 218 74283

5.4 REPUBLIKA SŁOWACKA – CZŁONKOWIE SIECI REGIONALNEJ

NAZWA INSTYTUCJI	ADRES
Secondary School (ZSŠ HSaO)	Zdravotnicka 3, 940 51 Nove Zamky, SK
State Vocational Education Institute	Bellova 54/a, 837 63 Bratislava, SK
Labour Office	Štefanikova tr. 88, 949 01 Nitra, SK
Labour Office	ul. Kapisztóryho 1, Nove Zamky, SK
Nitra Self-Governing Region	Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra, SK
Slovak University of Agriculture	Tr. A. Hlinku 2, 949 74 Nitra, SK
SOU obchodne	ul. T. Vansovej 2, 955 01 Topoľčany, SK
SOU spoločného stravovania	Pekná vyhlíadka 26, 062 01 Hormý Smokovec, SK

Hotelová akadémia	Vinohradská 48, 931 01 Šamorín, SK
SOU obchodne	ul. T. Vansovej 2, 955 01 Topoľčany, SK

5.5 LISTA ORGANIZACJI, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL W SŁOWACJI

NAZWA INSTYTUCJI	ADRES
Labour Office Nitra	Štefanikova tr. 88, 949 01 Nitra, SK
Labour Office Nove Zamky	ul. Kapisztóryho 1, Nove Zamky, SK
Ministry of Education Slovakia	Stromova 1, 813 30 Bratislava, SK
Nitra Self-Governing Region	Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra, SK
Secondary School	Zdravotnicka 3, 940 51 Nove Zamky, SK
School - SOU Obchodne	ul. T. Vansovej 2, 955 01 Topoľčany, SK
School - SOU spoloč. stravovania	Pekná vyhládka 26, 062 01 Horný Smokovec, SK
School - Hotels academy	Vinohradská 48, 931 01 Šamorín, SK
Slovak University of Agriculture	Tr. A. Hlinku 2, 949 74 Nitra, SK
State Vocational Education Institute	Bellova 54/a, 837 63 Bratislava, SK

5.6 POLSKA – CZŁONKOWIE SIECI REGIONALNEJ

NAZWA INSTYTUCJI	ADRES
Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych	44-217 Rybnik ul. św. Józefa 30
Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich im. Władysława Reymonta	43-460 Wisła ul. Reymonta 2
Zespół Szkół Nr 2 im. Wojciecha Korfańtego	44-335 Jastrzębie Zdrój ul. Poznańska 1a
Zespół Szkół Spożywczych im. dr Bronisława Hagera	41-819 Zabrze ul. Franciszkańska 13
Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych	44-100 Gliwice ul. Kozielska 1
Zespół Szkół Gastronomicznych im. Gustawa Morcinka	40-382 Katowice ul. Roździeńska 25

Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej	43-400 Cieszyn Plac Londzina 3
---	-----------------------------------

5.7 LISTA INSTYTUCJI, KTÓRE BĘDĄ WYKORZYSTYWAĆ WYNIKI PROJEKTU EPANIL W POLSCE

NAZWA INSTYTUCJI	ADRES
Zespół Szkół Ekonomiczno-Uslugowych	44-217 Rybnik ul. św. Józefa 30
Zespół Szkół Nr 2 im. Wojciecha Korfantego	44-335 Jastrzębie Zdrój ul. Poznańska 1a
Zespół Szkół Spożywczych im. dr Bronisława Hagera	41-819 Zabrze ul. Franciszkańska 13
Zespół Szkół Ekonomiczno-Uslugowych	44-100 Gliwice ul. Kozielska 1
Zespół Szkół Gastronomicznych im. Gustawa Morcinka	40-382 Katowice ul. Roździeńska 25